

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

МАТЕРІАЛИ

XIV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 12–13 грудня 2024 року)

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Полтава
2025

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

МАТЕРІАЛИ

XIV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 12–13 грудня 2024 року)

За загальною редакцією
д-ра екон. наук, професора М. Є. Рогози,
Г. В. Карнаухової

**Полтава
ПУЕТ
2025**

Організаційний комітет

Голова організаційного комітету – О. О. Нестуля, Лауреат державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений працівник освіти України, ректор Полтавського університету економіки і торгівлі (ПУЕТ), д-р іст. наук, професор.

Заступники голови організаційного комітету:

Н. С. Педченко, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ;

М. Є. Рогоза, д-р екон. наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії економічних наук України, академік Міжнародної академії біоенерготехнологій, науковий директор громадської спілки «Міжнародний центр досліджень соціально-економічних проблем модернізації та розвитку кооперації», професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Ж. А. Кононенко, канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ.

Члени організаційного комітету:

Ю. С. Матвієнко, канд. пед. наук, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;

А. С. Ткаченко, канд. техн. наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти;

В. І. Перебийніс, д-р екон. наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Г. В. Карнаухова, заступник завідувача кафедри, старший викладач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

В. В. Стеценко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Л. М. Діденко, директор ЦІЗОП ПУЕТ.

Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління :
Е45 матеріали XIV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора М. Є. Рогози, Г. В. Карнаухової (м. Полтава, 12–13 грудня 2024 року). – Полтава : ПУЕТ, 2025. – 302 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-479-6

У матеріалах конференції розглядаються питання управління, моделювання, прогнозування, соціально-економічних систем; цифрові трансформації, штучний інтелект в економіці, державному управлінні та місцевому самоврядуванні; сталий розвиток регіонів, громад, територій, суб'єктів господарювання; кооперація, мале та середнє підприємництво; промислова політика у частині підготовки кадрів.

УДК 330.4:338.24(082)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

ISBN 978-966-184-479-6

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2025

Палига А. В., Бурбела А. Л. Вплив цифрових технологій на підготовку фінансової звітності підприємств	266
---	-----

Перебийніс В. І., Федірець О. В., Вітрюк Н. М. Управління логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва: сутність, функції, принципи, ефективність.....	269
---	-----

Питель Л. Д., Муха Р. А. Перспективи розвитку закладів здорового харчування на ринку ресторанних послуг в Україні.....	274
---	-----

СЕКЦІЯ 5. ПРОМИСЛОВА ПОЛІТИКА У ЧАСТИНІ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ

Антонюк В. П. Кадрові проблеми промисловості та шляхи їх вирішення	278
--	-----

Коритько Т. Ю. Зміна ролі людських ресурсів в умовах цифрових змін	280
--	-----

Новак І. М. Розвиток стійких підприємств для повоєнної розбудови України та забезпечення промисловості робочою силою	283
--	-----

Новікова О. Ф. Правові засади промислової політики України щодо забезпечення промисловості робочою силою.....	290
--	-----

Палига А. В., Бурбела А. Л. Роль фінансового обліку на фінансовому ринку в ранньому виявленні кризових ситуацій.....	295
---	-----

Панькова О. В., Касперович О. Ю., Красуліна Я. Є. Про створення інформаційно-аналітичної бази для розв'язання проблем кадрового забезпечення вітчизняної промисловості.....	298
---	-----

Список використаних джерел

1. Крижанівська К. В. Інформаційні системи в бухгалтерському обліку: проблеми впровадження та перспективи. Національні і світові тенденції розвитку обліку, оподаткування. 2020. С. 250–253.

В. І. Перебийніс, *д-р екон. наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем;*

О. В. Федірець, *д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту;*

Н. М. Вітрук, *аспірант*

Полтавський університет економіки і торгівлі

УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: СУТНІСТЬ, ФУНКЦІЇ, ПРИНЦИПИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ

Важливу роль у результативному функціонуванні виробничо-комерційної діяльності господарюючих суб'єктів, у тому числі торговельних підприємств відіграє їх логістична складова, яка досліджується авторами тривалий час [1–4].

Логістична діяльність суб'єктів господарювання включає закупівлі (постачання) ресурсів, забезпечення їх руху при перетворенні в готову продукцію у процесі виробництва, розподіл (збут) продукції, тобто її реалізація як товару [5].

Управління логістичною діяльністю суб'єктів господарювання розглядають [5] як процес стратегування, прогнозування, планування, організовування, мотивації та контролю руху потоків матеріальних ресурсів від постачальника до господарюючого суб'єкта (як логістичної системи), а також у внутрішньовиробничій логістичній підсистемі під час ресурсовикористання та насамкінець – при розподілі виробленої продукції (збуті споживачам).

Підходи до управління логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва варто розглядати з таких позицій: комерційної діяльності, людського чинника, наукового та освітнього процесів.

Управління логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва як комерційною діяльністю передбачає таке [6]:

– упорядкування (подолання ентропії) логістичної системи суб'єкта торговельного підприємництва;

- планування, організовування, мотивація та контроль руху потоків матеріальних ресурсів;
- управління логістичною діяльністю як складової комерційної (господарської) діяльності;
- контроль та координування руху матеріальних і супутніх йому потоків;
- вплив суб'єкта (органу) управління суб'єкта торговельного підприємництва на об'єкт управління (логістичну діяльність);
- управління розподілом матеріальних ресурсів.

З позицій людського чинника фактора управління логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва може розглядатися як [6]:

- система владних повноважень, що реалізуються у процесі логістичної діяльності;
- дії керівника логістичної служби (логістичного підрозділу);
- організовування логістичної діяльності;
- керівництво персоналом, що бере участь у логістичній діяльності;
- мистецтво реалізації логістичних планів за участю логістичного персоналу;
- процес прийняття логістичних рішень.

Управління логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва з позицій наукового та освітнього процесів може розумітися як [6]:

- сукупність наукових знань щодо принципів, методів, закономірностей розвитку логістичних систем суб'єктів торговельного підприємництва;
- навчальна дисципліна «Управління логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва»;
- освітня програма «Управління логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва» (в межах певних економічних чи управлінських спеціальностей).

Зважаючи на обґрунтовані в джерелі [7, с. 18] загальні функції управління (цілевстановлення, планування, організовування, ухвалення рішень, регулювання/оперативний вплив, мотивація, контроль), у статті [6] визначена подана сутність їх щодо управління логістичною діяльністю.

Функція цілевстановлення в управлінні логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва полягає у визна-

ченні мети (цілей) такої діяльності. Зокрема, мету логістичної діяльності пов'язують із виконанням шести правил логістики [8, с. 8]: «продукт – потрібний продукт; кількість – у необхідній кількості; якість – необхідної якості; час – необхідно доставити у потрібний час; місце – у потрібне місце; витрати – з мінімальними витратами».

В управлінні логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва функція планування полягає у розробці логістичних планів – перспективних (стратегічних), середньострокових та короткострокових (відповідно до можливостей, умов і чинників господарювання).

Функція організовування в управлінні логістичною діяльністю є похідною від організаційної структури суб'єкта торговельного підприємництва (з одного боку, встановлюються зв'язки між елементами логістичної системи, а з іншого боку, на основі поділу праці формуються службові зв'язки між спеціалізованими структурними підрозділами та працівниками логістичної служби).

В управлінні логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва функція ухвалення логістичних рішень містить пошук альтернативи і вибору одного з варіантів, часто взаємовиключних, що часто супроводжуватися виробленням компромісних логістичних рішень.

Функція регулювання (оперативного впливу) в управлінні логістичною діяльністю полягає в здійсненні коригуючих впливів на логістичну систему за умов динамічного зовнішнього середовища, зокрема, при зміні певних умов і прийнятті заходів, коригуванні оперативних логістичних планів та реалізації невідкладних завдань логістики суб'єктів торговельного підприємництва.

В управлінні логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва функція мотивації має на меті спонукання персоналу логістичної служби та інших, дотичних до неї служб і підрозділів, до відповідних дій щодо реалізації логістичних планів і завдань.

Функція контролю в управлінні логістичною діяльністю полягає у виявленні відхилень при реалізації логістичних процесів і операцій від встановлених параметрів, наступного ухвалення необхідних рішень (за необхідності) й проведення необхідних коригуючих дій суб'єктів торговельного підприємництва.

Управління логістичною діяльністю має ґрунтуватися на певних принципах – нормах, правилах, що регулюють діяльність системи логістичного управління.

До основних принципів управління логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва належать такі [6]: принцип поєднання централізації і децентралізації; принцип поділу праці; принцип підпорядкованості індивідуальних інтересів загальним; принцип матеріального стимулювання працівників; принцип задоволення особистих інтересів працівників.

Принцип поєднання централізації і децентралізації суб'єктів торговельного підприємництва передбачає поєднання централізованого управління логістичною діяльністю суб'єкта торговельного підприємництва на корпоративному рівні, з одного боку, та перерозподілу (делегування) функцій управління логістичною діяльністю на рівень логістичної служб (підрозділів) і окремих їх працівників.

Принцип поділу праці означає поділ праці в логістичній системі суб'єкта торговельного підприємництва з метою забезпечення високої продуктивності та нормативної якості праці при здійсненні логістичних процесів і операцій.

Принцип підпорядкованості індивідуальних інтересів загальним передбачає підпорядкованість індивідуальних інтересів логістичного персоналу інтересам логістичної служби (підрозділів), а інтересів логістичної служби (підрозділів) – корпоративним інтересам суб'єкта торговельного підприємництва.

Принцип матеріального стимулювання працівників суб'єктів торговельного підприємництва означає матеріальне стимулювання персоналу логістичної служб (підрозділів) за високу результативність і ефективність роботи логістичної системи

Принцип задоволення особистих інтересів працівників орієнтує на досягнення цілей логістичної діяльності суб'єктів торговельного підприємництва шляхом реалізації індивідуальних прагнень персоналу логістичної служб (підрозділів).

Для оцінки ефективності управління логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва можуть бути такі базові характеристики [6]:

- товар (продукт), що потрібний замовнику, якому притаманні кількість (обсяг, маса) необхідної якості (матеріальна характеристика);
- час доставки товару (часова характеристика);

- віддаль транспортування товару, яку необхідно подолати транспортному засобу, щоб бути доставленим потрібному споживачу (просторова характеристика);

- праця (трудовитрати) на доставку товару (витратна характеристика);

- енергія (енерговитрати), використана для доставки товару (енергетична характеристика);

- логістичні витрати на доставку товару у вартісному значенні (вартісна характеристика);

- інформація, необхідна для управління логістичною діяльністю (інформаційна характеристика).

Оцінку ефективності управління логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва варто здійснювати шляхом використання таких відносних показників [6]:

- товар (продукт), що потрібний замовнику, з розрахунку на одиницю відповідно часу доставки, віддалі транспортування, праці (трудовитрат), енергії (енергозатрат), логістичних витрат, інформації;

- час доставки товару з розрахунку на одиницю відповідно продукту, віддалі транспортування, праці (трудовитрат), енергії (енерговитрат), логістичних витрат, інформації;

- віддаль транспортування товару з розрахунку на одиницю відповідно продукту, часу доставки, праці (трудовитрат), енергії (енерговитрат), логістичних витрат, інформації;

- праця (трудовитрати) на доставку товару з розрахунку на одиницю відповідно продукту, часу доставки, віддалі транспортування, енергії (енергозатрат), логістичних витрат, інформації;

- енергія (енерговитрати), використана для доставки товару з розрахунку на одиницю відповідно продукту, часу доставки, віддалі транспортування, праці (трудовитрат), логістичних витрат, інформації;

- логістичні витрати на доставку товару з розрахунку на одиницю відповідно продукту, часу доставки, віддалі транспортування, праці (трудовитрат), енергії (енерговитрат), інформації;

- інформація, необхідна для управління логістичною діяльністю, з розрахунку на одиницю відповідно продукту, часу доставки, віддалі транспортування, праці (трудовитрат), енергії (енерговитрат), логістичних витрат.

Отже, управління логістичною діяльністю суб'єктів торговельного підприємництва варто розглядати з позицій його

сутності, функцій і принципів управління, а також показників оцінки ефективності управління.

Список використаних джерел

1. Перебийніс В. І., Дроботя Я. А. Логістичне управління запасами на підприємствах : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2012. 279 с.
2. Перебийніс В. І., Захарченко О. Г. Ефективність використання енергетичних ресурсів у логістичних системах агропродовольчого комплексу : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2018. 185 с.
3. Перебийніс В. І., Перебийніс О. В. Транспортно-логістичні системи підприємств: формування та функціонування : монографія. Полтава : ПУСКУ, 2006. 207 с.
4. Перебийніс В. І., Федірець О. В. Енергетичний фактор забезпечення конкурентоспроможності продукції : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2011. 190 с.
5. Перебийніс В. І., Рогоза М. Є., Миколенко І. Г., Кононенко Ж. А. Управління логістичною діяльністю суб'єктів господарювання: інформаційний аспект. Вісник економічної науки України. 2023. № 2. С. 123–128. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.2\(45\).123-128](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.2(45).123-128).
6. Перебийніс В. І., Рогоза М. Є., Миколенко І. Г., Кононенко Ж. А., Вітрик Н. М. Оцінка ефективності управління логістичною діяльністю суб'єктів господарювання в територіальних громадах. Вісник економічної науки України. 2024. № 1 (46). С. 124–130. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2024.1\(46\).124-130](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2024.1(46).124-130).
7. Менеджмент і маркетинг : навч. посіб. / В. І. Перебийніс, Л. М. Бойко, В. В. Писаренко та ін. ; за ред. В. І. Перебийніса. Полтава : ФОП Говоров С. В., 2007. 344 с.
8. Крикавський Є. В., Чухрай Н. І., Чернописька Н. В. Логістика: компендіум і практикум : навч. посіб. Київ : Кондор, 2006. 340 с.

Л. Д. Питель, здобувач вищої освіти І курсу спеціальності «Готельно-ресторанна справа»;

Р. А. Муха, канд. екон. наук, викладач відділення сфери послуг Галицький фаховий коледж імені В. Чорновола

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ЗДОРОВОГО ХАРЧУВАННЯ НА РИНКУ РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

У сучасному світі Україна займає одне з перших місць серед країн Східної Європи та Азії за показником кількості населення, яке страждає на надлишкову масу тіла. У нашій державі станом

Наукове видання

**ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ:
ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ
ТА УПРАВЛІННЯ**

МАТЕРІАЛИ

XIV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 12–13 грудня 2024 року)

За загальною редакцією
д-ра екон. наук, професора М. Є. Рогози,
Г. В. Карнаухової

Дизайн обкладинки А. С. Шустваль
Комп'ютерне верстання О. С. Корніліч

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 17,6.
Зам. № 381/2211.

Видавець і виготовлювач
Полтавський університет економіки і торгівлі
к. 48, вул. Івана Банка, 3, м. Полтава, 36003.
E-mail: pvv.puet@gmail.com.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 8076 від 28.02.2024 р.